

Özet

Bu çalışma, 'Arendt'in Modernite Anlayışı Çerçevesinde "Toplumsal"ın Yükselişi" ve 'Hobbes'un Hukuk Kavramsallaştırmasının *Toplumsal Üzerinden Eleştirilmesi*" adlı iki kısımdan oluşmaktadır. İlk bölüm, iki alt bölüm altında Hannah Arendt'in "toplumsal" ve "toplumsalın yükselişi" kavramlarının incelenmesine ayrılmıştır. Birinci bölüm, böyle bir incelemenin gerektirdiği kavramsal çerçevenin çizilmesine ayrılmıştır. İkinci alt bölümde, "toplumsal" ne anlama geldiği tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaç farklı yazarların Arendt okumalarına başvurularak gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede kavramın, kapitalist üretim biçiminin yaygınlaşması başta olmak üzere birden fazla değişime işaret ettiği saptanmış ve "kitle toplumu" kavramıyla ilişkili olduğu değerlendirilmiştir.

İkinci bölüm, "toplumsalın yükselişi" eleştirisinin modern hukuka uygulanmasına ayrılmıştır. İlk alt bölüm, Hobbes'un modern hukuk için neden önemli olduğuna ve neden onun seçildiğinin açıklanmasına ayrılmıştır. Bu bağlamda Hobbes'un doğal haklar teorisinin kurucusu olduğu, modern hukukun meşruiyet zeminin sağlanması bakımından önemli olduğu ve hem liberalizmin hem de totalitarizmin kuramsal temellerini attığı yönündeki iddia ve tartışmaların düşünürü daha verimli kıldığı kanaatine varılmıştır.

İkinci alt bölümde öncelikle Hobbes'un hukuka nasıl bir meşruiyet zemini oluşturduğu kısaca özetlenmiştir. Ardından, Arendt'in Hobbes okuması üzerinden bu meşruiyet zemini ile "toplumsalın yükselişi" arasında nasıl bir bağ kurulabileceği araştırılmıştır. Bu çerçevede Hobbes'un devleti kişilerin özel çıkarlarını ve gücünü daima artırma güdüsü üzerinden düşünmesinin "toplumsal"a bir normatiflik kazandırdığı sonucuna varılmıştır.

Üçüncü alt bölümde bu eleştiri, insan hakları düşüncesiyle ilişkilendirilmeye çalışılmıştır. Bu çerçevede, insan haklarının "toplumsal" kavramıyla ilişkili olan modern hukuku değiştirmedeği ortaya koyulmuştur. Son olarak, insan haklarının uluslararası hukuk aracılığıyla korunmasının bu anlayışı değişip değiştirmedeği sorusu ortaya atılmıştır. Ancak bu soru nihai bir biçimde cevaplanmamış; yalnızca bu konudaki iyimser görüşlerin şüpheyi karşılanmasına dair bulgularla yetinilmiştir.

Abstract

This work consists of two chapters titled “The Rise of the Social” within Arendt’s Understanding of Modernism” and “The Critique of Hobbes’ Conceptualisation of Law Through *Social*’. First chapter aims to investigate Hannah Arendt’s notions of “social” and “the rise of the social” under two subsections. The first subsection is dedicated to reveal the conceptual framework of such an investigation. In the second subsection, it is investigated that what meaning the notion “social” can have within this framework. This purpose is fulfilled by referring the evaluations of certain writers on Arendt. In this framework, it is ascertained that the notion points to several changes together with the establishment of mode of capitalist production and it is also related to the notion “mass society”.

The second chapter is devoted to application of critical potentials of “the rise of the social” to modern conception of law. The first subsection aimed to explain why Hobbes is important for modern law and why he was chosen to be examined. In this context, it is evaluated that Hobbes has a very important role on providing the basis of legitimacy in a secular way and also it is considered that he is the founding father of the theory of natural rights. Additionally, it is evaluated that the fact that he is accepted as the theoretical founder of both liberalism and totalitarianism makes him a very productive thinker to study.

In the second subsection, firstly, it is summarized that how Hobbes provides a basis of legitimacy to law. Subsequently, following Arendt’s commentary on Hobbes, it is investigated how “the rise of social” relates to this basis of legitimacy. Within this framework, it is concluded that Hobbes’ thinking of state over the motive of individuals to increase their private interests and power makes his theory to provide a sense of normativity to “social”.

In the third subsection, this criticism is tried to link with the human rights thought. In this framework, it is asserted that human rights do not change modern understanding of law which is related to the notion “social”. Finally, the question of whether protection of human rights through international law changed that understanding is asked. Though this question was not answered in definite terms, findings that will doubt the optimistic view on the matter are deemed enough.